

ICT, daar kun je wat mee!

Het gebruik van technologische middelen is bijna niet meer weg te denken binnen ons huidige onderwijs. Daarnaast vraagt de samenleving steeds meer kennis en vaardigheden op het gebied van digitale geletterdheid. Hoe pakken we dit op binnen ons ontwikkelingsgerichte onderwijs? Welke technologische middelen kunnen we inzetten tijdens onze thema's en met welk doel?

Op SBO De Windroos worden technologische middelen op verschillende manieren ingezet, bijvoorbeeld bij schrijfactiviteiten als het gaat om het werken met Word, waarbij de leerlingen de functies van het toetsenbord leren kennen, hun geschreven teksten leren verwerken en bijvoorbeeld leren hoe ze plaatjes kunnen invoegen bij hun tekst. Ze leren digitale middelen in te zetten om informatieve posters weer te geven of processen en

presentaties meer te visualiseren. Naast het gebruik van ICT als middel, breiden de kinderen hun digitale kennis en vaardigheden uit, door bijvoorbeeld te leren hoe ze het beste een vraag kunnen opzoeken op internet en of de bron die ze hiervoor gebruiken betrouwbaar is.

APPS IN DE GROEP

In groep 4 wordt veel gewerkt met Shadow Puppet Edu, een app waarmee

de kinderen zelf een presentatie kunnen maken met foto's en ingesproken tekst. Dit is zeer geschikt voor groep 3 en 4 om leerlingen een kort verhaal te laten vertellen aan de hand van zelfgemaakte beelden. Bij het thema 'Dieren' wordt eerst uitvoerig gesproken en gelezen over de transitie van rups naar vlinder. De kinderen tekenen vervolgens in een aantal stappen hoe deze transitie eruit ziet. Van de tekeningen worden foto's gemaakt die ze in de app achter elkaar kunnen zetten. Hierbij spreken de kinderen in wat er gebeurt in het proces van rups naar vlinder. Als ze tevreden zijn met de foto's en gesproken teksten, wordt er met behulp van de app een filmpje gemaakt, zodat iedereen kan zien en horen hoe het proces verloopt.

Stop Motion Studio is een andere app waar deze groep regelmatig gebruik van maakt. Hierin kunnen kinderen een stop-motion video maken. Dat is een animatie met behulp van bijvoorbeeld foto's, klei of tekeningen. In het oertijdmuseum maken kinderen gebruik van deze app om spelverhalen rondom dinosaurussen tot leven te wekken. Ze laten onder andere een confrontatie zien tussen vleeseters en planteneters. Iedere keer worden de dino's een klein stukje verzet en worden er foto's gemaakt. Al deze foto's vormen uiteindelijk één geheel, zodat er een animatievideo ontstaat. De app is zeer

gebruiksvriendelijk en kinderen kunnen hier vlot en zelfstandig mee aan het werk. Wanneer de video klaar is, wordt deze in iMovie bewerkt met een titel, bijpassende geluiden en een aftiteling om vervolgens via een link gedeeld te worden met ouders.

In groep 8 wordt ook veelvuldig gebruik gemaakt van digitale middelen. Een voorbeeld hiervan is Canva. Een digitaal programma dat met behulp van de pc, tablet of telefoon gebruikt kan worden en waar je als leerkracht een gratis account van kan aanmaken. Met dit programma kan je zelf ontwerpen. Denk aan het ontwerpen van posters, uitnodigingen of flyers. Het is een gebruiksvriendelijk programma, het ontwerp kan makkelijk worden aangepast en meerdere leerlingen kunnen er samen aan werken. Canva is een programma dat binnen ons onderwijs veel ingezet wordt, omdat het eenvoudig is in gebruik en de leerlingen ontdekkend kunnen leren hoe het werkt en welke functies er zijn om posters te maken. Tijdens het thema 'Dieren' gaan de kinderen in tweetallen een poster ontwerpen waarin het belang wordt benadrukt om bedreigde dieren te beschermen. Vooraf verzamelen de kinderen informatie door middel van snuffelen in boeken, het bekijken van filmpjes en het bespreken van stellingen met elkaar. Deze informatie wordt gebundeld en de belangrijkste criteria voor de poster worden vastgesteld. Wat moet er op onze poster komen? Hoe maken we meteen visueel duidelijk om welk dier het gaat, waardoor het dier bedreigd wordt en wat er nodig is om dit dier te beschermen? We moeten immers mensen overtuigen van het leed dat bepaalde dieren wordt aangedaan!

GREEN SCREEN, NET ÉCHT!

Op het groene scherm wordt een fictieve achtergrond geprojecteerd die gebruikt kan worden bij allerlei presentaties tijdens een thema. We hebben dit groene scherm al op vele manieren ingezet, zoals tijdens het maken van een weerbericht, het presenteren van een aflevering van Klokhuys over operaties of bij het creëren van een reisprogramma. Het scherm wordt achter de presentator geplaatst, deze vertelt zijn of haar verhaal. Later wordt er een afbeelding of video toegevoegd. Het is een interessante tool om je onderwijs op een creatieve

manier te verrijken en om presentaties op een levendige manier weer te geven. Kinderen leren op een visuele manier hun spelverhaal weer te geven en het ondersteunt hen bij het geven van presentaties. In groep 7 gaan we op reis door Europa. De leerkrachten hebben als startactiviteit een eigen reis door verschillende landen gefilmd met behulp van het groene scherm. Dit reisprogramma slaat goed aan bij de kinderen en ze willen hier graag mee leren werken. Ze zien in beeld waar we zijn, welke bezienswaardigheden we bezoeken en horen wat we hierover te vertellen hebben. In de aanloop naar hun eigen reisprogramma gaan de kinderen op zoek naar informatie over het land dat zij willen promoten. Ze lezen, schrijven en maken een script van hun presentatie waarbij inhouden als ligging, bevolking, natuur en cultuur aan bod komen. Per item gaan ze op naar een bijpassende afbeelding. Vervolgens wordt er natuurlijk ook geoefend, want een reisprogramma presenteren doe je niet vanaf papier. We nemen de presentaties op met het groene scherm op de achtergrond en voegen de afbeeldingen later toe. Op deze manier maken ze zelf hun eigen aflevering van het reisprogramma.

WE ZOEKEN HET OP!

Dat is snel gezegd met de huidige toegang tot vele websites of een telefoontje waarop je snel kan googelen, maar hoe zoeken we relevante informatie en welke bronnen zijn geschikt?

De doelstelling van onze school is dat we kinderen leren om ze uiteindelijk in staat te stellen zelfstandig informatie te zoeken, selecteren, beoordelen, verwerken en evalueren.

Observaties van leerlingen laten zien dat bepaalde informatievaardigheden nog ontwikkeling behoeven. Leerlingen zoeken bijvoorbeeld niet verder dan de eerste bron en hebben moeite de tekst inhoudelijk en in eigen woorden weer te geven of te verwerken. Uit de praktijk blijkt dat het opzoeken en verwerken van de informatie bij de leerlingen moeizaam verloopt. Door het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn willen we bereiken dat leerlingen in staat zijn om op een gestructureerde manier met informatie om te gaan. Van het formuleren van een onderzoeksvraag tot en met de eindpresentatie gaan de leerlingen aan het werk

met ict-rijke leeractiviteiten, passend bij het niveau van de leerling en de fase van het informatieproces. Inmiddels is er een stappenplan ontwikkeld waarin de leerlingen alle stappen van informatievaardigheden aangeleerd krijgen. Ze starten bij het formuleren van een belangrijke kwestie of eigen onderzoeksvraag en noteren wat ze er al van weten en wat ze preciezer willen weten. Vervolgens zoeken ze naar bronnen die ze willen gebruiken in de vorm van teksten, boeken en websites en maken hier een lijst van. Ze leren hoe ze zoektermen in moeten voeren aan de hand van bijvoorbeeld een belangrijk woord uit de vraag of het gebruik van synoniemen en ze leren met behulp van een checklist te bepalen of de bron goed te gebruiken is. Kan ik de informatie vlot lezen? Begrijp ik wat er staat? Kloppen de illustraties bij de tekst? Staat er duidelijk vermeld wie de site heeft gemaakt? Dit levert op dat de leerlingen meer relevante en betrouwbare informatie kunnen vinden en verwerken met betrekking tot hun onderzoeksvraag. Als laatste proberen zij de gevonden informatie in eigen woorden weer te geven als antwoord op hun onderzoeksvraag, te verwerken in een poster of eventuele voor- en tegenargumenten rondom de probleemstelling te formuleren en weer te geven. We merken dat het helpend is om te werken met een stappenplan waarin de kinderen bepaalde vaardigheden leren omtrent het opzoeken en verwerken van digitale informatie. In het onderwijs zullen we steeds meer gebruik gaan maken van mogelijkheden op het gebied van ICT om de kinderen vaardigheden aan te leren die zij nodig hebben om in de toekomst als bewuste, actieve en kritische burgers deel te kunnen nemen aan de maatschappij.

Simone Westra is leerkracht en OGO/Taal-coördinator op SBO de Windroos in Nijmegen, is werkzaam als nascholer bij De Activiteit en lid van de redactie van Zone.

Met dank aan Sanne van den Bergh groep 4 en Sanne Wouters groep 8.